

VEIVERIŲ ANTANO KUČINGIO MENO MOKYKLOS FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO PRADINIO MUZIKINIO UGDYMO SMUIKO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokyklos pavadinimas – Prienų r. Veiverių Antano Kučingio meno mokykla, trumpasis mokyklos pavadinimas – Veiverių A.Kučingio meno mokykla. Mokykla įregistruota Juridinių asmenų registre, juridinio asmens kodas - 191553816.
2. Mokyklos teisinė forma - biudžetinė įstaiga.
3. Priklausomybė - savivaldybės mokykla.
4. Mokyklos savininkas - Prienų rajono savivaldybė, savivaldybės kodas - 111107225, adresas - Laisvės a.12, LT-59126, Prienai).
5. Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Prienų rajono savivaldybės taryba.
6. Mokyklos buveinė – Kauno g.54, Veiveriai, Prienų rajonas.
7. Mokyklos grupė ir tipas - neformaliojo vaikų švietimo mokykla ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokykla.
8. Mokyklos paskirtis – vaikų ir suaugusiųjų meninis bei muzikinis ugdymas pagal ilgalaikes ir kryptingas neformalaus švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas.
9. Formalųjį švietimą papildančio muzikinio ugdymo programa (toliau-Programa) parengta remiantis LR Švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. Įsak. Nr. V-48 „Dėl rekomendacijų dėl meninio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo patvirtinimo“; LR Švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. Įsak. Nr. V-1214 „Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu“.

II. PROGRAMOS SANDARA, TRUKMĖ, APIMTIS

10. Programą gali rinktis 6-12 metų vaikai, besimokantys pagal bendrojo ugdymo programas, norintys įgyti ir plėtoti muzikines kompetencijas.
11. Programą sudaro branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai, kurių ugdymo turinys glaudžiai siejasi tarpusavyje.
12. Branduolio dalykai yra privalomi, pasirenkamieji - neprivalomi, juos mokykla siūlo atsižvelgdama į mokinių poreikius ir mokyklos galimybes.
13. Branduolio ir pasirenkamiesiems dalykams skiriamos valandos numatomos mokyklos ugdymo plane.
14. Programos trukmė - 3 metai.
15. Programos sandara:

Programa	Programos sudėtis	Mokomasis dalykas	Trukmė	Savaitinių val. skaičius	Viso valandų per metus
Pradinio muzikinio FŠPU	Programos branduolys (privalomi	Muzikavimas	3 m. m.	2	70
		Muzikos raštas ir pažinimas	3 m. m.	1 - 2	35 - 70

programa	dalykai)				
	Pasirenkamieji dalykai	Antrasis muzikinis instrumentas	2 – 3 m. m.	1	35
		Instrumentinis ansamblis/kapela	2 – 3 m. m.	1 - 2	35 - 70
Vokalinis ansamblis		2 – 3 m. m.	1 - 2	35 - 70	

16. Programoje numatytų privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų turinys, turinio apimtis, mokinių pasiekimai, formuluojami VI-ame skyriuje.

17. Pagal šią programą, smuiko ir antro muzikinio instrumento dalyko mokytojas rengia mokinio individualaus ugdymo planą pusmečiui, mokiniai ugdomi individualiai.

18. Kitų dalykų: muzikos rašto ir pažinimo, ansamblių turiniui įgyvendinti mokytojai rengia ilgalaikį (metų) planą. Ugdymas organizuojamas grupėje.

III. PROGRAMOS PASKIRTIS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI, RENGIMO PRINCIPAI

19. Programos paskirtis- sudaryti palankias sąlygas sistemškai plėtoti programą pasirinkusių mokinių bendrąsias muzikines, smuiko dalykines bei kitas bendrąsias mokinio kompetencijas.

20. Programos tikslas- nuosekliai ir kryptingai ugdyti mokinių prigimtinius muzikinius gebėjimus, asmenines galias, suteikti pasirinkto muzikos dalyko ir bendrąsias kompetencijas, kurių reikia produktyviam dalyvavimui šiuolaikiniame kultūriname gyvenime ir pasirenkant profesiją.

21. Programos uždaviniai:

21.1. plėtoti mokinių prigimtinius muzikinius gebėjimus bei muzikos raiškos įgūdžius;

21.2. ugdyti mokymuisi visą gyvenimą reikalingas dalykines ir bendrąsias kompetencijas;

21.3. užtikrinti galimybę mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius, iš dalies pasirinkti programos turinį.

22. Programos rengimo principai:

22.1. individualizavimo - atsižvelgiama į mokinio pasiekimus, mokymosi ypatumus, gabumų raidą;

22.2. šiuolaikiškumo ir dermės- derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;

22.3. kūrybingumo ir iniciatyvumo- ugdomas mokinių kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymosi rezultatus prisiėmimas, muzikinės raiškos pasiekimų pristatymo visuomenei gebėjimai.

23. Programos įgyvendinimo metu bus ugdomos šios mokinių kompetencijos:

23.1. muzikavimo;

23.2. improvizavimo ir kūrybos pradmenų;

24. Kompleksinė įvairių muzikinių veiklų plėtotė svariai prisideda prie bendrųjų mokinio kompetencijų ugdymo:

24.1. iniciatyvumo ir kūrybingumo;

24.2. asmeninės atsakomybės;

24.3. socialinės;

24.4. komunikavimo;

24.5. mokėjimo mokytis;

24.6. kultūrinės.

IV. TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

25. Siekiant Programos dermės su kitomis muzikos krypties programomis, Programos dalyvių amžius, trukmė, rengimo principai, uždaviniai, mokymosi formos, struktūra, mokinių pasiekimai siejami su specializuoto ugdymo krypties programa (pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programa), gali būti siejama su profesinės linkmės muzikinio ugdymo modulių, pagrindinio ugdymo muzikos dalyko bendrosiomis programomis.

26. Pagrindinė ugdymo forma- individuali/grupinė pamoka. Siekiant įgyvendinti konkrečios pamokos uždavinius, gali būti pasirenkami skirtingi pamokų tipai: techninė, kūrybinė, mišri pamoka, monopamoka, pamoka-repeticija.
27. Muzikavimo dalyko ugdymo turinys individualizuojamas (sudarant mokomąjį repertuarą) atsižvelgiant į mokinio gebėjimų ypatumus, pasiekimus, poreikius.
28. Branduolio ir pasirenkamųjų dalykų ugdymo turinys glaudžiai siejasi, taikoma tarp dalykinė integracija.
29. Mokytojas, siekdamas atskleisti mokinio individualybę, ugdymo proceso metu taiko įvairias mokymo (si) strategijas ir metodus:
- 29.1. informacinius;
 - 29.2. praktinius;
 - 29.3. kūrybinius / žaidybinius;
 - 29.4. demonstravimo;
 - 29.5. integruoto ugdymo;
 - 29.6. aktyviuosius mokymo metodus.
30. Siekiant užtikrinti mokymosi pažangą, kritinį mąstymą, ugdoma mokymosi mokytis kompetencija, skatinamas savarankiškas mokymasis.
31. Programai įgyvendinti kuriama šiuolaikinė mokymosi aplinka ir mokymo priemonės:
- 31.1. mokinio pasirinktas muzikos instrumentas, klasėje klavišinis muzikos instrumentas (pianinas, elektrinis pianinas), kompiuteris su interneto prieiga ir garso klausymosi įranga;
 - 31.2. grupinių užsiėmimų patalpose- fortepijonas ar pianinas, lenta (interaktyvi lenta, vaizdo projektorius), kompiuteris su interneto prieiga, garso klausymosi įranga;

V. PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

32. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniais.
33. Mokinių ugdymo pažanga ir pasiekimai vertinami pagal mokykloje galiojančią Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarką.

VI. SMUIKO PROGRAMOS TURINYS (BRANDUOLIO DALYKAI)

VLI MUZIKAVIMAS

34. Muzikavimo paskirtis – suteikti mokiniui muzikavimo smuiku pradmenis.
35. Muzikavimo tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti instrumentinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia kūrybiškumui atsiskleisti.
36. Muzikavimo uždaviniai:
- 36.1. atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;
 - 36.2. formuoti taisyklingo instrumento valdymo ir laikysenos įgūdžius;
 - 36.3. pažinti muzikinės kalbos priemones;
 - 36.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.
37. Muzikavimo veiklos sritys:
- 37.1. muzikavimo atlikimo įgūdžių įvaldymas;
 - 37.2. muzikos kūrinių interpretavimas;
 - 37.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
38. Muzikavimo mokymo trukmė – 3 mokslo metai.
39. Muzikavimo mokymas:
- 39.1. muzikavimo pamokos vyksta mokantis individualiai - skiriamos 2 valandas per savaitę;
40. Rekomenduojama muzikavimo turinio apimtis:
- 40.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas,

ritminis tikslumas;

40.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų, pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

40.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

41. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - muzikavimo technikos įvaldymas	
Nuostata – įgyti pradinius muzikavimo įgūdžius	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą arba dainuojant.	1.1.1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 1.1.2. Žinoti garsų ar pauzių trukmę; 1.1.3. Žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
1.2. Taisyklingai sėdint / stovint, išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 1.2.2. Nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 1.2.3. Įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio, nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį ir nuotaiką.	2.1.1. Paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus.
2.2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. Paaiškinti kūrinyje esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis - muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. Mokyti sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. Mokyti susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus;

3.2.2. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

41. FŠPU Smuiko dalyko turinio apimtis ir vertinimas:

Klasė	Pusmetis	Kūrinių skaičius per mokymosi metus					Vertinimo formos		Pastabos
		Gamos	Etiudai	Polifoniniai kūriniai	Stambios formos kūriniai	Pjesės, ansambliai	Techninė įskaita	Akademinis koncertas	
I	I	C-a	1-2	1	1	1-2	---	---	I pusmetį atsiskaitymo nėra
	II	G-e	1-2	1	1	1-2	---	2 kūriniai mintinai	
II	I	F-d	1-2	1	1	1-2	Gamos, etiudas mintinai	2 kūriniai mintinai:	
	II	D-h	1-2	1	1	1-2	Gamos	2 kūriniai mintinai:	
III	I	B-g	1-2	1	1	1-2	Gamos, etiudas mintinai	2 kūriniai mintinai:	
	II	A-fis	1-2	1	1	1-2	Gamos	2 kūriniai mintinai:	Keliamasis egzaminas

42. Mokinių atsiskaitymai ir egzaminai organizuojami vadovaujantis mokykloje galiojančia mokinių atsiskaitymų ir egzaminų organizavimo tvarka.

43. Rekomenduojamos literatūros sąrašas (pagal klases) – priedas Nr.1

VI.II MUZIKOS RAŠTAS IR PAŽINIMAS

44. Muzikos rašto ir pažinimo paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiskai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

45. Muzikos rašto ir pažinimo tikslas – lavinti prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus – ritmo, dermės, intonavimo pojūtį, klausą, muzikinę atmintį, padėti įgyti pradinį muzikinį raštingumą.

46. Muzikos rašto ir pažinimo uždaviniai:

46.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

46.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

46.3. išmokti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti, užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

46.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

47. Muzikos raštą ir pažinimą sudaro trys veiklos sritys:

47.1. intonavimas;

47.2. ritmavimas;

47.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

48. Muzikos rašto ir pažinimo mokymo trukmė – 3 metai.

49. Muzikos rašto ir pažinimo mokymas:

49.1 pamokos vyksta mokantis grupėje;

49.2. rekomenduojama mokytis 2 valandas per savaitę;

49.3. siūloma pamokose naudoti informacines technologijas.

50. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - intonavimas	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. Suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Solfedžuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.2.2. Išlaikyti pasirinktą tempą.
1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermes skirtingose tonacijose.	1.3.1. Apibūdinti mažoro ir minoro dermes, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius; 1.3.2. Gebėti sudaryti T, S, D nuo garso arba tonacijoje.
2. Veiklos sritis - ritmavimas	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti garsų trukmes.	2.1.1. Žinoti natų ir pauzių trukmes; 2.1.2. Vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Perskaityti ir atlikti ritminius darinius.	2.2.1. Išlaikyti pasirinktą tempą
2.3. Sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius.	2.3.1. Sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius
3. Veiklos sritis - muzikos teksto klausymas, atpažinimas ir užrašymas	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Įvardyti muzikos teksto metrą, dermę 3.1.2. Naudojantis muzikiniais terminais ir sąvokomis, apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.3. Nustatyti ir įvardyti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. Skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją ir ritminį piešinį.

51. Muzikos rašto ir pažinimo turinio apimtis

Kl. Pusm.	Žinios ir supratimas	Intonavimas	Ritmavimas	Muzikos tekstų klausymas, užrašymas ir atpažinimas
I/I	Muzikinis garsas; penklinė; nata; pauzė; raktas (□); melodija; ritmas; metras; taktas; repriza (kartojimo ž.); garsai $c^1 - c^2$; gama; motyvas; Daina, Žaidimas, Šokis(Polka) Instrumentai-smuikas, fortepijonas, fleita, akordeonas.	Vokalinės pratybos garso formavimo, kvėpavimo ir artikuliacijos formuoti. Dainos, ritminiai ir melodiniai pratimai.	Pulsavimas; Ritmavimas; Taktavimas 2/4 metre.	Skiria muzikinius ir nemuzikinius garsus, skambėjimo kryptį; užrašo motyvo apimties melodiją ar ritmą.
I/II	Dermės sąvoka. Mažoras; Do-mažorinė gama (C-dur); garsai h ir d^2 ; tono ir pustonio sąvoka; pastovūs dermės laipsniai; trigarsis, jo apvertimo sąvoka. Nepastovūs dermės laipsniai, jų sprendimas. Legato- non legato; sakinyš. Tempo sąvoka(lėtai, greitai, neskubant); dinamikos sąvoka (f,p) Valsas; Lietuvių liaudies instrumentai-kanklės, birbynė, skrabalai.	C-dur gama, trigarsis su apvertimais, nepastovių laipsnių sprendimas; Dainelės ritminiai ir melodiniai pratimai.	Pulsavimas; Ritmavimas; Taktavimas 3/4 metre.	Atpažįsta 2 ir 3 dalių metrinę pulsaciją; mažoro dermę muzikoje; gamos pobūdžio garsų slinkti ir jos kryptį; Pastoviuosius dermės laipsnius (trigarsi); vedamuosius laipsnius (VII ir II).
II/I	Minoras; tonacijos sąvoka, lygiagrečios tonacijos, jų sandaros ypatumai; garsai a ir e^2 Raidiniai garsų pavadinimai; Prieraktiniai alteracijos ženklai-diezas. Intervalo sąvoka; sekunda (d.2 ir m.2 dermėje, jų sprendimas. Tempai (<i>Allegro, Moderato, Lento</i>) Choras, Orkestras, Solistas.	Natūralaus mažoro(G) ir minoro (a,e) gamos, trigarsis su apvertimais; nepastoviųjų dermės laipsnių sprendimas, d.2 ir m.2 su sprendimu; Dainelės ir melodijos solfedžiavimui.	Ritminis ostinato;	Atpažįsta muzikoje mažoro ir minoro dermę jos III, VI ir VII dermės laipsnius. Užrašo motyvo ir sakinio apimties ritmą arba melodiją; Atpažįsta laipsnišką melodinę slinkti.
II/II	Bemolis; Tercija (d.3 ir m.3 dermėje su sprendimu; Dvibalsumas- II balso derinimas iš klausos (tūravojimas); Sinkopės sąvoka; Sekvencijos sąvoka; Boso raktas; Dinamika (mf; mp; <i>diminuendo</i> ,	Tonacijose F ir d diatoninės sekvencijos su tercija, d.3 ir m.3. dermėje su sprendimu. Dainelės (vienb. Ir dvib.) ir melodijos solfedžiavimui	Taktavimas 4/4 metre; Sinkopė tarp ketvirtinių.	Skiria 1, 2 ir 3 intervalus klausia pagal akustinį skambesį (aštrus-darnus); atpažįsta liaudies dainoje „tūravojimą“.

	<i>crescendo</i> Tembras-instrumentų grupės(styginiai, pučiamieji)	(boso rakte).		
III/I	Kvarta (g.4 ir pd.4 dermėje – dur,moll (nat.)su sprendimu; Pagrindiniai dermės laipsniai- T, S ir D (tik laipsniai).; Intervalo apvertimas-g.1-g.8,g4-g.5 dermėje-dur,moll(nat.). Mediniai ir variniai pučiamieji. Maršas.	Tonacijose D ir h diatoninės sekvencijos su tercija, d.3 ir m.3. dermėje su sprendimu. Dainelės (vienb. Ir dvib.) ir melodijos solfedžiavimui (boso rakte).	Ritmavimas 8/16 ritme.	Atpažįsta skambančioje melodijoje kvartos šuolį, I, IV ir V natūralaus mažoro ir minoro dermės laipsnius; užrašo programinius reikalavimus atitinkančius sakinio apimties ritmą arba melodiją.
III/II	Intervalo apvertimas (pd.4- Kvinta (g.5 ir sm.5) dermėje – dur, moll (nat.) su sprendimu. T, S ir D (tik mažore) kvintakordai dermėje su sprendimu. Kvintakordo (dur ir moll) kokybinė sandara, raidiniai pavadinimai. Raidinis paaukštintų ir pažemintų garsų žymėjimas; Orkestrų rūšys- pučiamųjų, liaudies instrumentų, simfoninis, kamerinis.	Tonacijose B ir g diatoninės sekvencijos su kvinta ir intervalų apvertimais (1-g.8, g4-g.5); g.5 ir sm.5. dermėje su sprendimu; S5 ir D5 akordus melodiniame išdėstyme su sprendimu.	Prieštaktis (tik aštuntinės natos) ir užtaktis.	Girdi muzikoje T, S ir D akordų kaitą; Intervalus dermėje(1-5) ; Užrašo sakinio apimties ritminį ar melodinį diktantą.

52. Mokinių atsiskaitymai ir egzaminai organizuojami vadovaujantis mokykloje galiojančia mokinių atsiskaitymų ir egzaminų organizavimo tvarka.

VII. LAISVAI PASIRENKAMI DALYKAI

VII.1. ANSAMBLINIS MUZIKAVIMAS (INSTRUMENTINIS ANSAMBLIS, VOKALINIS ANSAMBLIS, LIAUDIŠKOS MUZIKOS KAPELA)

53. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti bei tobulinti ansamblinio muzikavimo patirtį.

54. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškumui.

55. Ansamblio uždaviniai:

55.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;

55.2. ugdyti mokinių artistišumą, kaupti sceninės kultūros patirtį;

55.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

55.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.

56. Ansamblio veiklos sritys:

- 56.1. ansamblio pojūčio ugdymas;
- 56.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;
- 56.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
57. Ansamblio mokymosi trukmė – nuo 1 iki 2 mokslo metų.
58. Ansambliai gali būti:
- 58.1. tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų) arba kameriniai ansambliai (2-9 mokiniai);
- 58.2. vokaliniai ansambliai (10 mokinių);
- 58.3. liaudiškos muzikos kapela (10 mokinių);
59. Ansamblio mokymas:
- 59.1. mokomasi nuo antrų mokymo metų, rekomenduojama 2 valandos per savaitę;
- 59.2. tobulinami mokinių skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendravimui;
- 59.3. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;
- 59.4. atliekant kūrinius, pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;
- 59.5. mokiniai mokomi derinti veiksmus su kitais atlikėjais;
60. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - ansamblio pojūčio ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinį.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis - kūrinių interpretavimas ansamblyje	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. Paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. Kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

61. Ansamblio turinio apimtis:
- 61.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;
- 61.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

- 61.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrybinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;
- 61.4. rekomenduojamas kūrybinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 kūrybiniai.
62. Ansamblinis muzikavimas organizuojamas laisva mokinių valia nuo antrųjų mokymo metų.
63. Ansamblio vadovas (ė) kiekvienų mokslo metų pradžioje sudaro dalyvių sąrašą, kurį pateikia mokyklos direktoriui tvirtinti.
64. Mokiniai muzikuoti ansamblyje privalo ne mažiau kaip vienus mokslo metus, nutraukti dalyvavimą programoje mokslo metų eigoje negalima.
65. Ansamblio vadovas (ė) parengia repertuarą mokslo metams. Repertuaras kiekvienais mokslo metais peržiūrimas ir atnaujinamas. 2 – 3 kūrybinius galima kartoti iš praeitų mokslo metų.
66. Ansamblio vadovas kartu su repertuaru bei mokinių sąrašu sudaro ir veiklos planą, kuriame numato kolektyvo koncertinę veiklą.

VIII. ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS

67. Antrojo muzikos instrumento paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.
68. Antrojo muzikos instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.
69. Antrojo muzikos instrumento uždaviniai:
- 69.1. sudaryti galimybes mokiniams pažinti ar kitus muzikos instrumentus;
- 69.2. ugdyti mokinių pradinį grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;
- 69.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.
70. Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:
- 70.1. grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;
- 70.2. muzikos kūrybinių interpretavimas;
- 70.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
71. Antrojo muzikos instrumento mokymosi trukmė – nuo 1 iki 6 metų.
72. Antrojo muzikos instrumento mokymasis:
- 72.1. antruoju muzikos instrumentu rekomenduojamas pasirinkti vieną iš mokykloje mokomų muzikos instrumentų: fortepijoną, akordeoną, fleitą, el. vargonus, gitarą, smuiką.
- 72.2. antrojo muzikos instrumento mokoma nuo antrų mokymo metų, rekomenduojama kartą per savaitę po 1 valandą;
- 72.3. mokomasi individualiai.
73. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinį grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 1.1.2. Pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. Suvokti kūrinio tematiką.
1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną
2. Veiklos sritis – muzikos kūrybinių interpretavimas	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrybinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.

2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 2.2.2. Apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste.
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

74. Antrojo instrumento dalyko turinio apimtis ir vertinimas:

Klasė	Pusm.	Kūrinių skaičius per mokslo metus		Atsiskaitymo formos	
		Etiudai	Pjesės, ansambliai	Techninė įskaita (atsiskaitoma mokytojui)	Kontrolinis koncertas
II	I	1-2	1-2	Gamos, etiudas mintinai	2 kūriniai mintinai
	II	1-2	1-2	Gamos	2 kūriniai mintinai
III	I	1-2	1-2	Gamos, etiudas mintinai	2 kūriniai mintinai
	II	1-2	1-2	Gamos	2 kūriniai mintinai

75. Antro muzikos instrumento pasirinkimo procedūros vykdomos pagal mokyklos patvirtintą „Antro muzikos instrumento pasirinkimo tvarką“.

Rekomendacijos darbui su mažesnių muzikinių gabumų mokiniais.

Tikslas: silpnos motyvacijos mokinių skatinimas, siekiant ugdomajame procese geresnių rezultatų.

Uždaviniai:

- mokinio perspektyvos suvokimas;
- atsižvelgimas į vaiko individualią raidą;
- mokinių savarankiškumo bei kūrybiškumo skatinimas;
- vaiko savivertės kėlimas;
- aktyvus ir įdomus pamokų vedimas;
- humanistinis požiūris į fiziologinius ir dvasinius vaikų poreikius.

Mokytojui dirbant su mažos motyvacijos mokiniais, svarbu išsiaiškinti vaiko perspektyvą ir pritaikyti darbo metodus. Atsižvelgiant į mokinio mąstymą, charakterio savybes ir gebėjimus, galima parinkti tinkamą mokymosi tempą, programą, ir numatyti ugdymo tikslus.

Mokytojo darbo sėkmė gali priklausyti nuo žinių apie vaiko psichologiją įvairiuose amžiaus tarpsniuose, nes šios žinios mokytojui padeda derintis prie mokinių individualumo. Paskatinimas ar pagyrimas efektyviai didina mokymosi motyvaciją, ir stiprina mokinio savivertės jausmą. Pagyrimas už

pastangas kelia mokinių susidomėjimą mokomuoju dalyku. Jautresnis mokytojų požiūris į klaidas gali vaiką sustiprinti, taip stiprėja mokinio nuovoka, jog iš klaidų reikia mokytis.

Muzikos ugdymui individualioje pamokoje itin svarbu sutelkti ir išlaikyti mokinio dėmesį. Aktyvus mokytojo vaidmuo padeda mokiniams domėtis kūrinio, jo atlikimo vizija, įsigilinti į turinį.

Pagal humanistinės psichologijos pradininko A. Maslow pateiktą pagrindinių žmogaus poreikių piramidę galima būtų kurti alternatyvų požiūrį į klasės atmosferos tobulinimą, padedantį sukurti produktyvesnę aplinką. Patenkinus keturis pirmuosius poreikius (fiziologinis, saugumo, meilės ir pagarbos), atsiskleidžia aukščiausias, saviraiškos poreikis. Tuomet mokinys gali siekti didesnių vertybių, būti kūrybingas, smalsus ir atviras naujovėms.

Aktyvus mokinių dalyvavimas pamokoje skatina pačių mokinių kūrybiškumą ir augina motyvaciją mokytis. Atsižvelgiant į vaiko norą ar nuomonę ir parenkant kūrinį, kokį jis skambintų su malonumu, sudaroma regimybė, jog motyvacija mokytis auga per pačių vaikų pastangas. Skatinimas sukurti melodijai ar temai žodžius ar ritminį pratimą mokinius motyvuotų, efektyviai tobulintų gebėjimus ir sudarytų sąlygas mokiniui pamokoje mąstyti, samprotauti ir kurti.
